

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 30. nóvember 2002 2002110400

Umsögn um 337. mál, frumvarp til laga um úrvinnslugjald.

Með bréfi háttvirtrar umhverfisnefndar Alþingis, dagsettu 19. nóvember 2002, er óskað umsagnar ríkisskattstjóra um framangreint frumvarp og fer hún hér á eftir.

Um 5. gr.

Í greininni er kveðið á um úrvinnslugjald á ökutæki sem lagt skal á með bifreiðagjaldi, sbr. lög nr. 39/1988 um bifreiðagjald. Álagning úrvinnslugjaldsins mun þó taka til mun fleiri ökutækja en bifreiðagjaldið. Gert er ráð fyrir álagningu úrvinnslugjalds á bifreiðir sem undanþegnar eru bifreiðagjaldi skv. 4. gr. laganna um bifreiðagjald. Er þar í fyrsta lagi um að ræða bifreiðir í eigu þeirra er fá frá Tryggingastofnun ríkisins greiddan örorkustyrk, örorkulífeyri, bensinstyrk, eða umönnunargreiðslur vegna örorku barna. Í öðru lagi bifreiðir í eigu björgunarsveita. Í þriðja lagi bifreiðir sem ekki eru í notkun þar sem skráningarmerki þeirra hafa verið lögð inn til varðveislu og í fjórða lagi bifreiðir sem tímabundið hafa verið fluttar úr landi. Ætla má að bifreiðir í eigu bótaþega séu að jafnaði um 13.000 talsins, bifreiðir björgunarsveita innan við 200, og bifreiðir án skráningarmerkja eða tímabundið erlendis samtals um 15.000 talsins. Ekki skal dregið í efa að álagning úrvinnslugjalds vegna umræddra bifreiða samrýmist því markmiði frumvarpsins sem sett er fram í 1. gr. þess. Hins vegar fer ekki hjá því að hugur sé leiddur að hagkvæmni gjaldtökunnar við þær aðstæður. Gjald ákvarðað hverju sinni skal nema 520 kr. Ljóst má vera að kostnaður ríkissjóðs samfara ákvörðun gjalds og innheimtu þess mun nema fjárhæð er svarar til umtalsverðs hluta gjaldsins. Um er að ræða kostnað við gerð og útsendingu greiðsluseðla, auk kostnaðar við afmörkun skattandlagsins og bókanir álagningar og greiðslna í tölvukerfi, að ónefndum kostnaði af hugsanlegri kærumeðferð. Kostnaður við prentun og útsendingu hvers greiðsluseðils mun einn sér nema um 50 kr. Miðað við að tiltaka megi bæði bifreiðagjald og úrvinnslugjald á sama greiðsluseðli, í þeim tilvikum sem það á við, má því ætla að árlegur útlagður kostnaður ríkisskattstjóra muni vegna úrvinnslugjalds á ökutæki nema tæpum 3 milljónum króna.

Í niðurlagsákvæði greinarinnar er kveðið á um að gjaldskylda skuli falla niður þegar liðin eru 15 ár frá skráningu ökutækis hér á landi. Af orðalaginu verður ekki ráðið hvort átt sé við að full 15 ár séu liðin frá skráningu á gjalddaga viðkomandi gjaldtímabils, eða hvort átt sé við að gjaldskylda falli niður þann dag þegar 15 ár eru liðin. Ekki er því ljóst hvort leggja skuli fullt úrvinnslugjald á vegna síðasta gjaldtímabils bifreiðar eða hvort ákvarða skuli gjaldið hlutfallslega á því tímabili miðað við þann dag þegar full 15 ár eru liðin frá skráningu. Ríkisskattstjóri leggur til

að tekin verði af öll tvímæli að því er þetta varðar og þá valinn sá kosturinn sem einfaldari er í framkvæmd, þ.e. að ákvæðið verði orðað á þann veg að gjaldskylda skuli falla niður frá og með upphafi fyrsta gjaldtímabils eftir að full 15 ár eru liðin frá skráningu ökutækis hér á landi.

Um 6. gr.

Ákvæðið hefst með þessum orðum: "*Endurgreiða skal skilagjald, kr. 10.000 kr., hverjum þeim er afhendir gjaldskylt ökutæki til móttökustöðvar til endanlegrar endurnýtingar eða förgunar,*" Ástæða þykir til að gera athugasemdir við tvö tilvitnaðra orða. Annars vegar orðið *endurgreiða*. Um er að ræða greiðslu úr úrvinnslusjóði fremur en endurgreiðslu, enda er það ekki gert að skilyrði að áður greitt úrvinnslugjald vegna viðkomandi bifreiðar nemi skilagjaldsfjárhæðinni. Til samanburðar má benda á að í 7. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir að tiltekinn hluti úrvinnslugjalds á drykkjarvöruumbúðir sé endurgreiddur sem skilagjald. Hins vegar virðist orðinu *endanlegrar* vera ofaukið. Hugtökin endurnýting og förgun eru skilgreind í 2. gr. frumvarpsins. Þær skilgreiningar virðast ekki gefa tilefni til þeirra þrengri afmörkunar sem í orðinu *endanlegrar* hljóta að felast. Þá verður hvorki séð að sá er afhendir geti skilyrt afhendinguna né fái nokkru um það ráðið hvað móttakandi gerir við afhent ökutæki.

Um 8. gr.

Í 1. tölul. 1. mgr. er kveðið á um að leggja skuli úrvinnslugjald á tilteknar umbúðir, þ.m.t. samsettar pappaubúðir fyrir drykkjarvörur sem taldar eru upp í viðauka II með frumvarpinu. Samkvæmt viðaukanum er gert ráð fyrir að úrvinnslugjald skuli leggjast á tilteknar umbúðir, en jafnframt á tilteknar drykkjarvörur í slíkum umbúðum. Innlendum framleiðendum slíkra drykkjarvara er því gert að innheimta og standa skil á gjaldi vegna seldrar framleiðslu sinnar. Jafnframt er þeim gert að greiða úrvinnslugjald við innflutning og kaup innanlands á umbúðum um drykkjarvörurnar sem þeir framleiða. Verður því ekki annað ráðið en ákvæðin leiði til tvöfaldrar gjaldtöku við þessar aðstæður.

Í 3. mgr. er kveðið á um að fyrirtækjum og atvinnugreinum sé heimilt að semja sín í milli um tilteknar ráðstafanir. Þessi notkun hugtaksins atvinnugrein fær vart samrýmst notkun hugtaksins í annarri löggjöf, svo sem í lögum nr. 62/1969 um fyrirtækjaskrá. Samsvarandi hugtakanotkun er þó að finna í lögum nr. 56/1996 um spilliefnagjald. Af samhenginu verður helst ráðið að annað hvort sé átt við fyrirtæki, tvö eða fleiri, sem stunda starfsemi í sömu atvinnugrein eða samtök fyrirtækja er hafa með höndum samsvarandi atvinnustarfsemi.

Um 9. gr.

Í greininni er afmarkað á hverjum gjaldskylda skuli hvíla og jafnframt kveðið á um skyldu þeirra til að tilkynna skattyfirvöldum um starfsemi sína. Í 1. tölul. 1. mgr. er gjaldskylda þeirra, er flytja inn til endursölu vörur sem úrvinnslugjald tekur til, bundin við skráningu á vörugjaldsskrá og þar með vörugjaldsskyldu. Ekki verður séð að úrvinnslugjaldsskylda og vörugjaldsskylda muni að öllu leyti fara saman. Verður ekki annað ráðið en að til greiðsluskyldu úrvinnslugjalds geti komið án þess vörugjaldsskylda sé til staðar. Í því ljósi og að virtri sjálfstæðri tilkynningarskyldu vegna úrvinnslugjalds, sem gert er ráð fyrir í 3. mgr. ákvæðisins, verður ekki séður

tilgangur með umræddri tilvísun til vörugjaldsskráningar. Virðist því mega fella brott úr umræddum 1. tölul. 1. mgr. allan þann texta er kemur á eftir orðinu "endursölu". Að sama skapi virðist rétt að breyta orðinu "vörugjaldsskyld" í 3. mgr. í "úrvinnslugjaldsskyld".

Um 11. gr.

Í 2. mgr. greinarinnar kemur fram að gjaldskylda innlendra framleiðenda stofnast við sölu eða afhendingu gjaldskyldrar vöru. Að virtu markmiði laganna virðist ástæða til að tiltaka að gjaldskylda myndist jafnframt við úttekt eiganda fyrirtækis og vegna eigin nota fyrirtækis á gjaldskyldum vörum.

Um 13. gr.

Af efni ákvæða III. kafla frumvarpsins má ljóst vera að þau taka til annars úrvinnslugjalds en gjalds á ökutæki. Virðist því óþarft að tiltaka í 1. mgr. 11. gr. að álagning úrvinnslugjalds á ökutæki sé kæránleg til ríkisskattstjóra, enda er í 5. gr. frumvarpsins sérstaklega tekið fram að um framkvæmd gjaldsins, þ.m.t. kærumeðferð, skuli fara samkvæmt lögum um bifreiðagjald. Í 7. gr. þeirra laga er kveðið á um að álagning bifreiðagjalds sé kæránleg til ríkisskattstjóra og að kærúrskurði hans megi skjóta til yfirskattanefndar.

Um 22. gr.

Í greininni er lagt til að gildistaka laganna verði 1. janúar 2003. Gangi það eftir verður fyrsti gjalddagi úrvinnslugjalds á ökutæki strax á gildistöku, en gjalddagi bifreiðagjalds fyrir gjaldtímabilið 1. janúar til 30. júní 2003 er 1. janúar 2003. Með gildistökuákvæði þessu er ríkisskattstjóra og innheimtumönnum ríkissjóðs veittur mjög knappur tími til undirbúnings þeirrar álagningar og innheimtu gjaldsins. Leiða þarf fram skattandlagið, en eins og fram kemur í umfjöllun hér að framan varðandi 5. gr. er úrvinnslugjaldi ætlað að taka til mun fleiri ökutækja en bifreiðagjald gerir. Gera verður breytingar á tölvukerfum skattfyrivalda og innheimtumanna til að álagning úrvinnslugjalds geti farið fram og unnt sé að bóka greiðslur réttilega. Vinna við þær breytingar verður keypt af því atvinnufyrirtæki sem samið hefur verið við um rekstur kerfanna. Ætla má að ríkisskattstjóri þurfi að kaupa af fyrirtækinu þjónustu sem nemur 500 til 1000 vinnustundum. Þar sem þarfagreining hefur eðlilega ekki enn farið fram, er á þessari stundu erfitt að áætla hve langan tíma þarf til undirbúnings. Lausleg athugun bendir þó til þess að veruleg hætta sé á að ekki reynist unnt að ljúka honum í tæka tíð. Ríkisskattstjóri leggur því til gildistaka að því er varðar álagningu úrvinnslugjalds verði miðuð við 1. júlí 2003. Í ljósi ákvæðisins telur ríkisskattstjóri þó varhugavert annað en að hefja strax undirbúning, með tilheyrandi útgjöldum.

Áhrif á rekstrarkostnað RSK.

Í kostnaðarumsögn sem fylgir frumvarpinu er einungis fjallað um tekjur og gjöld úrvinnslusjóðs en ekki vikið að kostnaði við framkvæmd laganna að því leyti sem aðra snertir. Eins og fram kemur í umsögninni hér að framan fellur óhjákvæmilega til kostnaður af álagningu og innheimtu gjaldsins. Í umfjöllun um 5. gr. kemur fram að útlagður kostnaður við prentun og útsendingu greiðsluseðla mun verða um 3 m.kr. á ári. Sá fjöldi gjaldenda, sem bætist við vegna úrvinnslugjalds á bifreiðar er nærri 30.000 og er verulegur kostnaður vegna umsjónar álagningar, kærumeðferðar o.fl. óumflýjanlegur. Þá krefst álagning annars úrvinnslugjalds einnig aukinna

umsvifa. Er áætlað að árlegur viðbótarkostnaður verði a.m.k.m.kr. til viðbótar við kostnað af greiðsluseðlum eða alls 6 m.kr. Eins og framkemur í umsögn um 22. gr. er áætlað að kostnaður í upphafi við gerð og breytingu á hugbúnaði vegna laganna verði 500-1000 tímar eða 4 - 8 m.kr.. Samkvæmt reynslu er árlegur kostnaður við viðhald, uppfærslur og breytingar á tölvukerfum um 1/4 stofnkostnaðarins eða 1 - 2 m.kr.

Í samræmi við framangreint er ljóst að með samþykkt frumvarpsins er óhjákvæmilegt að hækka fjárframlög til embættis ríkisskattstjóra sem hér segir:

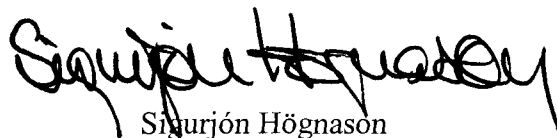
Árleg fjárveiting hækki um:

Laun og annar umsýslukostnaður	3 m.kr.
Prentun og dreifing	3 m.kr.
Viðhald hugbúnaðar	<u>1 m.kr.</u>
Samtals	7 m.kr.

Hugbúnaðargerð 2002/2003 6 m.kr.

Virðingarfyllt

Indriði H Þorláksson

Sigurjón Högnason